

A tribute to Ysaÿe

Schoonheid van lange adem met dank aan Duo Agineko

******* Precies één jaar geleden gaf Duo Agineko in deSingel het startschot voor hun tweede cd-opname op het label *Etcetera Records*. Dat moest een eerbetoon aan Eugène Ysaÿe worden. Een pianiste en een altist die hulde brengen aan een violist: hoe is dat nu mogelijk? Zeer goed, zo blijkt ...**

Want naast een virtuoos op de viool was Ysaÿe evenzeer een vindingrijk componist én een opzienbarende persoonlijkheid *tout court*. De zes solosonates die de Luikenaar in de zomer van 1923 voor zijn instrument componeerde – een muzikaal testament als het ware – behoren tot diens meest gespeelde werken. Met de populariteit van de rest van zijn oeuvre is het daarentegen minder rooskleurig gesteld. Onterecht, zo laten Sander Geerts en Yasuko Takahashi op *A tribute to Ysaÿe* horen. Het duo – in het dagelijkse leven man en vrouw – opent met *Rêve d'enfant*, een berceuse door Ysaÿe opgedragen *à mon p'tit Antoine*, zijn ernstig zieke, zesjarige zoontje (1901). Een cd met een wiegeliedje beginnen: als binnenkomer is het hoe dan ook gedurfd. En ondanks het *Poco lento* neemt Takahashi ook ruim de tijd om het bedje voor haar partner met de nodige zorg te spreiden. Op die manier krijgt Geerts, die bij de Filharmonie de altviolen aanvoert en ook mee aan de wieg stond van het Roeland Hendriks Ensemble, meteen de gelegenheid om een fraai legato te laten horen. Met zijn zorgeloze doch gloedvolle pleidooi grijpt hij meteen je aandacht. De eenvoudige, maar o zo heerlijk uitgesponnen melodische lijn van dit prachtige kleinood klinkt warm en in het hogere register, wanneer de passie ontsteekt, nooit genepen.

Van een heel andere orde en toon is het *Poème élégiaque* (1893), het tweede stuk van Ysaÿe op dit album. Ysaÿe schreef meerdere van dit soort concertante gedichten: een vrije vorm waarvan hij zich de vader mocht noemen – en dus niet Ernest Chausson, die zich voor zijn bekendste toondicht nota bene door zijn Belgische vriend liet inspireren. Net als *Rêve d'enfant* werd ook deze muziek oorspronkelijk voor viool met orkest- of pianobegeleiding bedacht. Weg is weliswaar de lieflijke onschuld. Mede door de voorgeschreven lagere snaarstemming is de sfeer donkerder: ideaal voor een uitvoering op de altviool, hoor ik u zo denken. En inderdaad, vooral in de sombere *Scène funèbre* (*Grave et lent*), die overigens op Ysaÿe's eigen begrafenis werd gespeeld, komen de timbres uiteindelijk tot volle wasdom. Takahashi is op haar beurt prominenter, en waar verzocht ook dreigender in het klankbeeld aanwezig. Toch blijft de balans tussen beide instrumenten precies goed. Diminuendo's, crescendo's en ritardando's worden in het samenspel nauwlettend nagevolgd; dynamische tekens meticuleus in acht genomen.

Festijn van kleuren

Op deze plaat vinden we verder ook twee romances terug. De melancholische *Romance oubliée* van Franz Liszt is de enige compositie die ook effectief voor de combinatie altviool-piano werd geconcipteerd (1880). En natuurlijk mag ook Henri Vieuxtemps op deze hommage niet ontbreken. De leraar van Ysaÿe, [waarvan u de altvioolsonate op het debuut van Duo Agineko kan terugvinden](#), tekent present met het eerste van *Trois Morceaux* (opus 40, 1864). Een genuanceerde intonatie, treffende fraseringen en een onverwachts pittige dialoog – ja, in een affaire kan het al eens stormen – maken ook van deze werken boeiende pareltjes, het ontdekken meer dan waard. Dat geldt trouwens zeker voor het schitterende arrangement dat Ysaÿe van de eerste Ballade van Chopin maakte (1916). Het is dé grote – of beter geschreven, grootse – verrassing op dit album: een waar festijn van kleuren die Geerts uit zijn Falk Peters tevoorschijn tovert. Luister maar eens naar het tweede thema bijvoorbeeld. Dit is grandioos, veelgelaagd spel van de bovenste plank. Het solide duo besteedt ook continue aandacht aan een heldere articulatie, ook al gaat dat in het slot wat ten koste van het gewenste tempo, dat maar moeizaam wordt opgeschroefd. De diepgang en intensiteit zijn er weliswaar niet minder om.

Het stuk waarmee dit eerbetoon aan Eugène Ysaÿe wordt afgesloten, [zo vertelde Geerts in Klara's Boetiek Klassiek](#) (19 maart 2016), is eigenlijk de muziek waar het Duo Agineko oorspronkelijk om te doen was. Het verhaal is genoegzaam bekend. We schrijven 1886. Ysaÿe staat op trouwen en bij wijze van cadeau offreert César Franck hem een sonate. “*Rien au monde ne pouvait à la fois me faire plus d'honneur et de bonheur. Ce présent ne s'adresse pas à moi seul, et c'est au monde entier qu'il m'appartiendra de le livrer*”, zo wordt een deel van Ysaÿe's dankwoord in het cd-boekje gequoteerd. En de grote violist hield woord: in de decennia

die volgden, ontpopte hij zich tot de vurigste pleitbezorger van dit ingenieuze werk, dat ontegensprekelijk tot de canon van het romantische vioolrepertoire is gaan behoren. De opnames van de sonate zijn dan ook legio, denken we bijvoorbeeld aan de duo's Chung-Lupu, Danczowska-Zimerman of, van een veel recenter datum, Ehnes-Armstrong. Maar de uitvoering van een transcriptie voor altviool mag er altijd nog bij, zeker als die zo'n welluidend verhalend karakter bezit als op deze cd. Vooral in de langzamere delen biedt Duo Agineko schoonheid van lange adem. Takahashi intoneert knap en past subtiel een welsprekend rubato toe. Geerts is zijn zangerige zelve, met een vibrato dat de expressieve kwaliteiten van de muziek nog eens extra in de verf zet. In de geanimeerde aanhef van het *Allegro* grijpen bas en discant mooi in elkaar. Het tempo schommelt vervolgens vlotjes van exuberant naar teergevoelig en terug. Alleen in de finale kan het tweetal aanvankelijk minder bekoren. Gelukkig doet de energieke slotcadens van het *Allegretto poco mosso* het veel te brave begin alsnog vergeten.

Als u na het lezen van deze recensie meer van Duo Agineko wil horen – en, geloof mij, dat wil u – noteer dan als de wiedeweerga 9, 10 en/of 11 september in uw agenda. Want dan kan u Geerts en Takahashi in Duffel, Wevelgem of Gent aan het werk horen. Voor meer info, neem een kijkje op [de website van het kamermuziekplatform Loge 35](https://www.kamermuziekplatform.com/Loge-35).

PS: u vraagt zich misschien nog af waar de naam Agineko precies vandaan komt? Wel, beide musici hebben een flinke boon voor katten. Agi was de kat des huizes. 'Neko' betekent kat in het Japans. En wat zien we op de hoes van deze cd. Juist ja ...

LINK: Etcetera Records – <https://www.etcetera-records.com/>

WAT: “A tribute to Ysaÿe”, met muziek van Eugène Ysaÿe (1858-1931), Frédéric Chopin (1810-1849), Franz Liszt (1811-1886), Henri Vieuxtemps (1820-1881) en César Franck (1822-1890) | **WIE:** Duo Agineko [Sander Geerts (altviool) en Yasuko Takahashi (piano)] | **LABEL:** Etcetera Records | **PRODUCTCODE:** KTC 1536

FOTO 1: “A tribute to Ysaÿe” door Duo Agineko. Een pianiste en een altist, beide duidelijk kattenliefhebbers, die hulde brengen aan een violist: hoe is dat nu mogelijk? Zeer goed, zo blijkt ...

FOTO 2: Sander Geerts en Yasuko Takahashi: genuanceerde intonatie, treffende fraseringen en een continue aandacht voor een heldere articulatie.

FOTO 3: Het graf van Eugène Ysaÿe op de begraafplaats van Elsene: “*Rien au monde ne pouvait à la fois me faire plus d'honneur et de bonheur. Ce présent ne s'adresse pas à moi seul, et c'est au monde entier qu'il m'appartiendra de le livrer.*”

© Etcetera Records | Muramasa Kudo

© Miel Pieters

© Klassiek Centraal

TAGS: Duo Agineko, Sander Geerts, Yasuko Takahashi, Eugène Ysaÿe, Frédéric Chopin, Franz Liszt, Henri Vieuxtemps, César Franck, deFilharmonie, Roeland Hendriks Ensemble, Ernest Chausson, Falk Peters, Kyung Wha Chung, Radu Lupu, Kaja Danczowska, Krystian Zimerman, James Ehnes, Andrew Armstrong, Loge 35, Klassiek Centraal, Tim De Backer